

แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
The Guidelines for Curriculum Administration for Opportunity Expansion
Schools in Highland Area under Chiang Rai Primary
Educational Service Area Office 2

อติรุจ บุญสูง

อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรภ รัตนชูวงศ์
อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พูนชัย ยาวีราช

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 และ 2) เพื่อหาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาส ในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 แหล่งข้อมูลตอนที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง จำนวน 28 คน แหล่งข้อมูลตอนที่ 2 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 รวมทั้งสิ้น จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ การวิเคราะห์ค่า PNI วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเนื้อหาสำคัญ นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 สภาพปัจจุบันพบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ รองลงมา ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินการใช้หลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการจัดทำหลักสูตร

2. แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาส ในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 นำเสนอ 5 ด้านดังนี้ 1) ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน สถานศึกษาควรศึกษาวิเคราะห์สภาพและความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และการวิเคราะห์ศักยภาพของสถานศึกษา 2) ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร สถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์จัดทำสารสนเทศของสถานศึกษา การกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา นโยบายและแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน 3) ด้านการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาควรมีการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา และการจัดทำหลักสูตรระดับห้องเรียน 4) ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ สถานศึกษาควรมีการจัดประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษามีการจัดทำโครงสร้างรายวิชา คำอธิบายรายวิชา จัดการเรียนการสอนตามหน่วยและแผนการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ 5) ด้านการนิเทศกำกับติดตาม ประเมินการใช้หลักสูตร สถานศึกษาควรมีการกำหนดกรอบนโยบาย เกณฑ์การติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ มีการประกันคุณภาพภายในและการประเมินภายนอก มีการนิเทศกำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร

Abstract

The objectives of this study were 1) to examine current and desired state of curriculum administration of opportunity expansion schools in highland area under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2, and 2) to develop the guidelines for curriculum administration of opportunity expansion schools in highland area under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2. The first data source was 28 participants including school administrators and academic affairs teachers while the second data source was 5 participants including school administrators, educational supervisors and school administrators under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2. The research instruments were questionnaire and interview, while the data was calculated by PNI, mean, standard deviation and content analysis. The data was reported in tabular format and narration. The results showed that:

1. The current and desired state of curriculum administration for opportunity expansion schools in highland area under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2, for the current state in overall, revealed mean and standard deviation at the high level The desired state indicated curriculum implementation, curriculum supervision, curriculum monitoring, curriculum evaluation, curriculum implementation planning were rated at the

highest level, while basic data analysis was rated at the high level and curriculum design showed the lowest mean.

2. The guidelines of curriculum administration for opportunity expansion schools in highland area under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2 proposed 5 aspects.

- 1) Basic Data Analysis: Schools should analyze state and needs of learners and communities, examine Basic Education Core Curriculum B.E.2551, and determine the school's potential.
- 2) Curriculum Implementation Planning: Schools should analyze information of the schools, education provision approach, quality education development policy and plan, learner development according to the needs of learners and communities.
- 3) Curriculum Development: Schools should design school curriculum and classroom curriculum.
- 4) Curriculum Implementation: Schools should setup a meeting orienting understanding about school curriculum, design course structure and course description. Launch the instructional program based on units and learning plans, and perform learning evaluation.
- 5) Supervision, Monitoring, and Evaluation: Schools should determine policy and criteria for monitoring and evaluation the learning, setup internal and external quality assurance, offer supervision, monitoring and evaluation of the curriculum.

บทนำ

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดการศึกษาและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสที่อาศัยอยู่บนพื้นที่สูงและทุรกันดาร ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า 1) ประชากรวัยเรียนในพื้นที่ดังกล่าว ตกหล่นไม่ได้เข้าเรียน คิดเป็นร้อยละ 38 ของประชากรในวัยเรียนที่ตกหล่นไม่ได้เข้ารับการศึกษทั้งประเทศ 2) เด็กที่เข้าเรียนแล้วออกกลางคันด้วยสภาพปัญหาต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 15 ของเด็กที่ออกกลางคันทั่วประเทศ 3) เด็กที่เรียนจบการศึกษาในช่วงชั้นที่ 2 แล้วไม่เรียนต่อ ช่วงชั้นที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 9.27 ของผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 4) เด็กที่เรียนจบการศึกษาช่วงชั้นที่ 3 และไม่เรียนต่อช่วงชั้นที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 48.85 ของผู้ที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 5) ผู้เรียนบนพื้นที่ภูเขาสูงมีคุณภาพการเรียนต่ำ 6) ผู้เรียนมีภาวะทุพโภชนาการ สุขภาพอนามัยไม่ดี 7) การดำรงชีวิตของประชากรขาดความรู้ ความเข้าใจโดยเฉพาะสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่และการดำรงชีวิตของประชาชน 8) ขาดความรู้เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ รวมทั้งการเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐ และเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552 : 1-5) ปัญหาการจัดการศึกษาของนักเรียนบนพื้นที่สูง และทุรกันดารที่กล่าวมาข้างต้น สอดคล้องกับรายงานของสำนักงานบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 1 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ที่ระบุว่าปัญหาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในเขตพื้นที่สูง

พบว่า 1) ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ลดลง 2) ครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่เพียงพอ 3) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศไม่พร้อมและไม่ทันสมัย 4) อาคาร สถานที่ ห้องปฏิบัติการไม่พร้อม ครุภัณฑ์มีอายุการใช้งานมาก 5) บุคลากรครูมีวุฒิไม่ตรงกับภาระงานที่สอน และงานที่รับผิดชอบ ตลอดจนมีการโยกย้ายบ่อย และ ขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 6) การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสถานศึกษาบ่อยทำให้นโยบายไม่ต่อเนื่อง 7) จำนวนโรงเรียนขนาดเล็กมีมาก ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 8) ผู้ปกครองและชุมชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจนต้องหาเลี้ยงชีพ จึงมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อย (สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการที่ 1, 2554 : 12-14) จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ลดลง สะท้อนให้เห็นว่าการจัดศึกษาของโรงเรียนพื้นที่สูงยังไม่สามารถจัดการกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้

ดังนั้นหลักสูตรการศึกษาเป็นหนึ่งในกลไกสำคัญที่จะทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงกำหนดให้มีการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตรได้เอง เพื่อให้สถานศึกษาจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และชุมชน และส่งเสริมการจัดการศึกษามีคุณภาพมากขึ้นหลักสูตรจะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศได้ดีเพียงไรนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการนำไปใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนการสอนตามแนวหล่อหลอมบุคคลที่ประเทศชาติต้องการ โรงเรียนเป็นหน่วยงานปลายทางที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรโดยตรง และเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญที่สุดของการใช้หลักสูตร (วิโรจน์ มังคละมณี, 2539 : 3) และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพหน้าอย่างต่อเนือง และยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับกลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของผู้เรียนตามเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ข้อที่ 4 ผู้เรียนในเขตพื้นที่เฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารพื้นที่สูง ได้รับการบริการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ และเหมาะสมตรงตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชน และกลยุทธ์ที่ 4 สร้างโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาแก่ประชากรวัยเรียนทุกคนอย่างทั่วถึง เสมอภาค และมีคุณภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2, 2563 : 42-48) แต่การจัดการศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสพื้นที่สูง จากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สามของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยรวม พบว่า จุดที่ควรพัฒนาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง ด้านผลการจัดการศึกษาพบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับมาตรฐานและบางแห่งต้องปรับปรุงอย่างเร่งด่วน ด้านการบริหารจัดการศึกษา พบว่า สถานศึกษาควรจัดโครงการพัฒนาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นโยบายและแผนของสถานศึกษาด้านวิชาการยังดำเนินการไม่ชัดเจน การพัฒนางานด้านวิชาการ พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ครูย้ายบ่อยทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง ครูออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมองไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร การจัดเตรียมและ การใช้สื่อของครูยังไม่เหมาะสมกับกิจกรรม รวมทั้งครูบางส่วนยังไม่มีภาวะวิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อนำมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ขาดการศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและยังไม่สามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาประยุกต์ในการ

จัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน. 2553 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

จากความสำคัญข้างต้น ในฐานะผู้วิจัยเป็นบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มีความตระหนักและเห็นความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาของชาติอย่างต่อเนื่องและหลักสูตรเปรียบเสมือนเข็มทิศที่ใช้ในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 เพื่อนำผลไปพัฒนา ปรับปรุง และแนวทางการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
2. เพื่อหาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาส ในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ประโยชน์ของการศึกษา

1. สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
2. เป็นข้อมูลที่จะใช้ในการสนับสนุนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 และแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

- 1.1 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 5 ด้านดังนี้
1) ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การวางแผนการใช้หลักสูตร 3) ด้านการจัดทำหลักสูตร 4) ด้านการนำ

หลักสูตรไปใช้ และ 5) ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินการใช้หลักสูตร โดยผ่านหน้าที่การบริหาร 4 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การจัดองค์การ 3) การนำ และ 4) การควบคุม

2. ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง จำนวน 14 แห่ง จำนวน 28 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เชิงคุณภาพได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวน 5 คน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผู้วิจัยออกแบบการวิจัย (Research Design) ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้แบ่งขั้นตอนการศึกษาไว้ 2 ขั้นตอน ซึ่งมีรายละเอียดวิธีการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง จำนวน 14 แห่ง จำนวน 28 คน

2. เครื่องแบบสอบถามที่ผู้วิจัยใช้ เป็นแบบสอบถามจัดทำขึ้นจากกรอบแนวคิดในการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสอบถามเกี่ยวกับศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง การอบรมเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และระดับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาโดย สมศ. ที่เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตอนที่ 2 เป็นคำถามของแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งและรับแบบสอบถามกลับด้วยตนเอง จากนั้นผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Need Index : PNI) จากข้อมูลทั้ง 2 ส่วน คือ สภาพ

ปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็นแล้ว จึงเรียงลำดับจากที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานใช้การวิเคราะห์ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Priority Need Index : PNI) โดยใช้สูตรการคำนวณ Priority Need Index แบบปรับปรุงจากสูตรดั้งเดิมโดย นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (สุวิมล ว่องวานิช, 2550 : 279) ดังนี้

$$PNI_{\text{modified}} = (I-D)/D$$

$$PNI_{\text{modified}} = \text{ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง}$$

$$I = \text{สภาพการบริหารที่พึงประสงค์ในการพัฒนา}$$

$$D = \text{สภาพการบริหารที่มีอยู่จริงในปัจจุบัน}$$

ขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีการผลการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ระดับดีมาก (จากการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาโดย สมศ.) จำนวน 3 อันดับแรก ศึกษาในเทศก์ และผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 รวมจำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 การสร้างเครื่องมือ 1) ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างประเด็นการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง จากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 มาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ 3) นำประเด็นการสัมภาษณ์ฉบับร่าง ที่จัดทำขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบแก้ไขให้มีความตรงและความสมบูรณ์ของเนื้อหา รวมทั้งการใช้ภาษาที่เหมาะสม 4) จัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อเตรียมการสัมภาษณ์

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลของการสัมภาษณ์ มีขั้นตอน ดังนี้ 1) กำหนดวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล 2) ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 3) ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ พร้อมทั้งแยกแยะจับ ประเด็น เพื่อให้ข้อมูลเป็นไปตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) ผู้วิจัยอ่านข้อมูลทั้งหมดแล้วทำความเข้าใจในภาพรวมตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล 2) วิเคราะห์ตีความในรูปของการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วหาข้อสรุป การตีความ ข้อเสนอแนะ และสังเคราะห์เป็นความเรียงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานอยู่ในระดับมาก รองลงมา ด้านการจัดทำหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร อยู่ในระดับมาก และด้านการนำหลักสูตรไปใช้ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินการใช้หลักสูตร อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาสภาพที่พึงประสงค์การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ อยู่ในระดับมาก รองลงมา ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินการใช้หลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด และ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการจัดทำหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index : PNI) การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยรวมมีค่า $PNI = 0.21$ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือด้านการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินการใช้หลักสูตร รองลงมาคือ ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร และด้านการจัดทำหลักสูตร ส่วนด้านที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

1. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน สถานศึกษาควรศึกษาวิเคราะห์สภาพและความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การวิเคราะห์ศักยภาพของสถานศึกษา และสถานศึกษาตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

2. ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร สถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์และจัดทำสารสนเทศของสถานศึกษา การกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา จัดทำนโยบายและแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของชาติ ของผู้เรียนและชุมชนวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้และวางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินการใช้หลักสูตร

3. ด้านการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาควรมีการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา ดำเนินการโดยคณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรระดับห้องเรียน และการนำหลักสูตรระดับห้องเรียนไปใช้ โดยครูผู้สอน

4. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ สถานศึกษาควรมีการจัดประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา มีการจัดทำโครงสร้างรายวิชา คำอธิบายรายวิชา จัดการเรียนการสอนตามหน่วยและแผนการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดชั้นช่วงชั้น

5. ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินการใช้หลักสูตร สถานศึกษาควรมีการกำหนดกรอบนโยบายเกณฑ์การติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ มีการนิเทศกำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร การประกันคุณภาพภายในและการประเมินภายนอก การตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา และการประเมินผลการบริหารจัดการหลักสูตร

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 สามารถนำมาอภิปรายผลเป็นประเด็นได้ ดังนี้

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 เมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index : PNI) การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยรวมมีค่า PNI = 0.21 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินการใช้หลักสูตร (PNI = 0.27) สอดคล้องกับ รุ่งนภา แก้วกองมา (2558 : 69-70)ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนบ้านสันตันหม้อ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศ การกำกับ ติดตาม ประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.07$) เนื่องจากมีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในของสถานศึกษาส่วนร่วมอย่างทั่วถึง จัดทำแผนงานโครงการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการจัดทำเอกสารหลักฐาน และจัดทำรายงานการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล และประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุเรนทร์ ภูทองวิจิตร (2552 : 66) ได้ศึกษาปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ควรมีการวิเคราะห์สภาพและความต้องการของสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ตรงกับความต้องการจะจำเป็นของตนเองให้มากขึ้น หรือศึกษาแนวทางจากสถานศึกษาอื่นๆ ประกอบการดำเนินงาน อภิเชษฐ์ บุญพะยอม และคณะ (2560 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น แต่งตั้งคณะกรรมการจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องฝ่ายต่างๆ เพื่อประชุมคณะกรรมการเพื่อหาแนวทางในการกำกับติดตาม การตรวจสอบ การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ให้สอดคล้องกับท้องถิ่น

ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร สอดคล้องกับแนวคิดของ ชีระ รุญเจริญ (2550 : 304-305) ได้กล่าวถึงการวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อช่วยให้การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ประสบผลสำเร็จตามจุดหมายที่ตั้งไว้ แผนการบริหารจัดการหลักสูตร จึงเป็นการกำหนดกิจกรรมการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุผลสูงสุด และประเวศ เวชชะ (2562 : 479) ได้กล่าวถึง การวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ควรมีการวางแผน การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของการศึกษา การวางแผนงบประมาณ การวางแผนพัฒนาบุคลากรทั้งผู้บริหาร การวางแผนการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาให้แก่ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น การวางแผนจะทำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและการวางแผนติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา

ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา สุทธิ (2555 : 66-73) ได้ทำการวิจัย การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเมืองบุรีรัมย์ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผลการวิจัยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเมืองบุรีรัมย์ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และแนวทางการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดทำหลักสูตร ผลปรากฏว่า มีการแต่งตั้งคณะกรรมการคณะกรรมการการบริหารหลักสูตร การวิเคราะห์ข้อมูลจากส่วนต่างๆ ได้แก่ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรระดับท้องถิ่น และความต้องการของสถานศึกษาและชุมชน การจัดทำหลักสูตรตามองค์ประกอบหลักสูตร ให้คณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ ครุนำหลักสูตรไปใช้ในชั้นเรียนได้แก่ ครูกำหนดโครงสร้างรายวิชา ออกแบบหน่วย การเรียนรู้ จัดทำแผนการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลกรณีศึกษากำกับติดตามนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร และการรายงานผลการใช้หลักสูตร

ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีรสิทธิ์ อินคำ (2561 : 85) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) ด้านสภาพการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ ผลปรากฏว่า สถานศึกษามีการจัดประชุมชี้แจงเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจ

เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา มีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และ ตามความเหมาะสม ตลอดจนบริบทของสถานศึกษา ให้ครูผู้สอนมีการจัดทำโครงสร้าง คำอธิบายรายวิชา กำหนดชื่อหน่วยการเรียนรู้ มาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรระดับท้องถิ่น มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสมของเนื้อหาสาระและกิจกรรม โดยให้สอดคล้อง กับความสนใจของผู้เรียน มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และตรงตามมาตรฐานและ ตัวชี้วัด

ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินการใช้หลักสูตร สอดคล้องกับ วิทยา สุทธิ (2555 : 73) พบว่า ผลการวิจัย กำกับ ติดตามดูแลคุณภาพ มีแนวดำเนินการดังนี้ 1) นิเทศติดตามการใช้หลักสูตร 2) การประกัน คุณภาพภายในมีการจัดการโครงสร้างบริหารงานทั้ง 4 งานที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพ แต่งตั้งคณะกรรมการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จัดระบบสารสนเทศที่มีข้อมูลอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ กำหนด มาตรฐานการศึกษาให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษา ประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ตรวจสอบ ทบทวนและ รายงานผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาโดยคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา และจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน สถานศึกษาควรจัดทำสารสนเทศพื้นฐาน เพื่อนำไปตัดสินใจการ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน และแนวโน้มในการพัฒนาท้องถิ่น
2. ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร สถานศึกษาควรวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ไปสู่การสอนอย่างจริงจัง วางแผนสนับสนุนงบประมาณ และการวางแผนการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผล การใช้หลักสูตร
3. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน โดยการออกแบบหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner-centered Design)
4. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ สถานศึกษาควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับภาระงานของครูผู้สอนในการ วางแผน ออกแบบ และกระบวนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน
5. ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินการใช้หลักสูตร สถานศึกษาควรส่งเสริม และสนับสนุนให้ครู เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร มีการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินการใช้หลักสูตร อย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ด้านการวางแผน สถานศึกษาควรวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การสอน อย่างจริงจัง วางแผนจัดทำสารสนเทศพื้นฐาน เพื่อนำไปตัดสินใจการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับ

ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน วางแผนสนับสนุนงบประมาณ และการวางแผนการนิเทศ กำกับติดตาม และ ประเมินผลการการใช้หลักสูตร

2. ด้านการจัดองค์การ สถานศึกษาควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับภาระงานของครูผู้สอนในการออกแบบ วางแผนจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน กระบวนการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร

3. ด้านการนำ สถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง มีการ ชี้แนะ ชี้แนะและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร รวมถึงการสร้างขวัญกำลังใจ การอบรม พัฒนา แลกเปลี่ยน การเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา

4. ด้านการควบคุม สถานศึกษาควรมีการนิเทศ กำกับติดตาม การใช้หลักสูตรระดับห้องเรียน แบบมี ส่วนร่วมและกัลยาณมิตรของครู ประเมินการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ และนำผลประเมินมาจัดสรรสนเทศเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจในการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

5. ควรมีการศึกษาถึงการนำแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสใน เขตพื้นที่สูงไปทดลองใช้ในลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขยายโอกาสในพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

6. ควรมีการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในพื้นที่ สูงในเขตพื้นที่อื่น หรือหน่วยงานอื่น เพื่อให้เกิดการวิจัยในลักษณะที่เป็นวงกว้างมากขึ้น

รายการอ้างอิง

ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและการบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*.

กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.

ธีรสิทธิ์ อื่นคำ. (2561). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงแก้วแสนภูวิทยาประชา)*. (การศึกษาอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย. เชียงราย.

ประเวศ เวชชะ. (2562). *การบริหารหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้*. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

รุ่งนภา แก้วกองมา. (2558). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนบ้านสันต้นหม้อ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่*. (การศึกษาอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย.

วิทยา สุทธิ. (2555). *การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเมืองบุรีรัมย์ 4 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. บุรีรัมย์.

- วิโรจน์ มังคละมณี. (2539). *ยุทธศาสตร์การบริหารการใช้หลักสูตรในโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร:ประสานมิตร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. (2563). *แผนกลยุทธ์พัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2563-2565*. เชียงราย: สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *การพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ภูเขาสูงและทุรกันดาร*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2563). *ผลการประเมินคุณภาพภายนอก*. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2563, จาก <https://aqa.onesqa.or.th/SummaryReport.aspx>
- สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 1. (2554). *แผนปฏิบัติการราชการการศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2554 กลุ่มจังหวัดที่ 16 (ภาคเหนือตอนบน 2)*. เชียงใหม่: สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 1.
- สุเรนทร์ ภูทองวิจิตร. (2552). *ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์. ฉะเชิงเทรา.
- อภิเชษฐ์ บุญพะยอม และคณะ. (2560). *แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2*. การนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 17.